

ŽIVODAR ERČIĆ – NEUMORNI HIDROTEHNIČKI STVARALAC TOKOM PUNIH PEDESET ŠEST GODINA

U ovom broju objavljujemo peti nastavak izvanrednog sinteznog serijala *'Pregled i primena rezultata savremenih hidrauličkih istraživanja u projektovanju preliva visokih brana'*, koji je pobudio veliku pažnju čitalaca. To je samo jedan od povoda da u ovoj rubrici malo podrobnije čitaocima predstavimo autora tih članaka Živodara Erčića, dipl.inž.građ. – izvanrednog hidrotehničkog eksperta, koji već 56 godina najplodnije radi na planiranju hidrotehničkih objekata i sistema. Radeći neprekidno u našoj najrenomiranijoj projektnoj organizaciji 'Energoprojekt – Hidroinženjeringu' iz Beograda, on je ubrzo postao jedan od stručnih stubova te projektne kuće. Svi ga znamo kao tihog, skromnog i povučenog čoveka, koji pleni svojim znanjem i nenametljivim stručnim autoritetom, i kao takav je nezaobilazni sudionik u rešavanju najsloženijih problema koji se mogu javiti u projektnoj praksi, posebno u oblasti hidraulike objekata.

Živodar Erčić je rođen 22.12.1927. godine u Lazarevcu, a maturirao je u Gimnaziji u Šapcu. Diplomirao je 5.maja 1956. godine na Hidrotehničkom odseku Građevinskog fakulteta u Beogradu, sa diplomskim radom iz Hidrotehničkih konstrukcija, kod profesora dr Vujice Jevđevića. Odmah nakon diplomiranja zapošljava se u Energoprojekt, u Birou za projektovanje hidroelektrana i evakuacionih organa na branama. Od

tada, pa sve do danas, punih 56 godina, neprekidno radi u toj organizaciji, tako da je jedan od ljudi koga ćete i danas najlakše pronaći na njegovom radnom mestu u Hidroinženjeringu. A ako ga tamo i posetite, kao što to često čini autor ovog prikaza, sigurno ćete ga naći kako udubljen u neku dispoziciju ili proračun upućuje nekog mladog saradnika u neke važne detalje tog najodgovornijeg planerskog posla.

U Energoprojektu mu ubrzo poveravaju veoma odgovorne zadatke. Već u početnom periodu radi na projektovanju niza idejnih projekata hidroelektrana sa nasutim i lučnim branama, kao što su Zaton, Roge, Buk Bijela i Višegrad. Na izradi idejnog projekta brane i hidroelektrane Višegrad bio je u ulozi šefa projekta. Godine 1961., kada počinje snažan prodor Energoprojekta na strana tržišta, kada jugoslovensko građevinarstvo postaje jedno od najcenjenijih u svetu - radi kao šef projekata na nizu brana i hidroelektrana u inostranstvu. Radi na projektima brana, posebno njihovih evakuacionih organa u Kambodži, Jordanu, Libanu, Siriji. Najveći deo tih projekata je realizovan i pokazao se izvanrednim u eksploataciji. Na idejnom projektu nasute brane i hidroelektrane Maquarin (Jordan), visine 100 m i snage 40 MW, Živodar Erčić je bio šef projekta.

Godine 1965. imenovan je za šefa Biroa za projektovanje hidroelektrana i evakuacionih organa na branama, ali i dalje radi kao šef projekata i projektant. U periodu do 1971. godine, dok je rukovodio Biroom (a to je 'zlatni period' afirmacije Energoprojekta i naše projektne i izvođačke privrede u svetu) u Birou je urađen veliki broj projekata brana i hidroelektrana, a na brojnim od njih Ž.Erčić je bio šef projekta ili odgovorni projektant hidrauličkih delova projekata. Veći deo projektovanih brana i hidroelektrana je izveden prema projektima kojima je rukovodio ili bio odgovoran Živodar Erčić, a to su pre svega brane: Piva (složeni hidraulički proračuni preliva i bučnice), Tikveš (šahtni preliv i bučnica), Glavočnica (šahtni preliv, brzotok i odskočni prag), evakuacioni organi

na pet brana na Kipru, kao i koncepcija dranažnog sistema u zoni temeljenja srpskog dela brane Đerdap 1. Sva ta rešenja su nestandardna, inovativna i odlično su se pokazala tokom eksploatacije.

U periodu 1971 – 1984, u kulminaciji ekspanzije Energoprojekta na svetskom građevinskom tržištu, kada se dogodilo u preko 40 zemalja, Ž.Erčić kao Šef projekta radi na nekim od najvećih, najsloženijih. Najvažniji od njih, onaj kojim se i sada sa pravom diči srpsko građevinarstvo, jedan od najvećih melioracionih projekata na svetu, čija je vrednost tada prelazila 500 mil. dolara – jeste Chira Piura u Peruu. Projekat se odvijao u više faza, a sastojao se od niza brana i derivacionih kanala sa pratećim objektima. U najdelikatnijoj I fazi projekta Ž.Erčić je bio direktor projektovanja. Tokom 1978.-1984. u III fazi tog projekta, Ž.Erčić je bio Šef projekta, i radio je na idejnim i glavnim projektima brane Sullana, irigacionih kanala i pripadajućih objekata.

U periodu 1985. – 1993. Živodar Erčić radi kao Tehnički direktor za organizaciju i realizaciju projekata Hidroinženjeringa. Paralelno sa tim kontinuirano radi kao Tehnički savetnik pri izradi projekata brojnih sistema u svetu. U tom periodu, neposredno pre nepravedno nametnutih sankcija, koje su bile pogubne za naše građevinarstvo, Energoprojekt je radio u više od 60 zemalja sveta, istovremeno na preko 20 brana i hidroelektrana snage od 500 – 1200 MW, sa branama do visine 240 m. Pored ovih projekata, Živodar Erčić je organizovao i usmeravao veliki broj projekata iz oblasti navodnjavanja, odvodnjavanja, vodosnabdevanja i prečišćavanja otpadnih i pitkih voda. Jedan je od inženjera sa najširim, najbogatijim radnim opusom, kako po vrsti objekata, po njihovoj složenosti i po njihovoj raspoređenosti širom sveta. Taj njegov kvalitet je uočen pa je Živodar Erčić godine 2011. izabran za stalnog člana Inženjerske akademije Srbije.

Pored izuzetno plodnog stručnog, planerskog rada, Ž.Erčić se neprekidno bavio i veoma zapaženim publicističkim radom. Sa referatima učestvuje na brojnim naučnim kongresima, najčešće sa referatima iz oblasti visokih brana, evakuacionih organa i analiza hidrauličke pouzdanosti objekata. Učestvuje na više kongresa Međunarodnog komiteta za visoke brane (ICOLD), ali i na stranim i domaćim kongresima hidrauličara. Svojim stručnim radom, ali i brojnim naučno-stručnim sintezama u referatima na kongresima i u publikacijama stekao je ugled jednog od najkompetentnijih eksperata za Hidrauliku hidrotehničkih objekata. Posebno treba izdvojiti njegovu izvanrednu monografsku sintezu

'Protoci merodavni za dimenzionisanje evakuacionih objekata na branama' urađenu za YUCOLD (Jugoslovenski komitet za velike brane), koja se može smatrati jednim od najcelovitijih sinteza realnih problema koji se sreću u praksi pri planiranju evakuacionih objekata na branama i obezbeđivanja ukupne hidrauličke pouzdanosti brana.

Časopis Vodoprivreda ima privilegiju da je Ž.Erčić jedan od njegovih najplodnijih autora. Serijal njegovih članaka, koji se člankom u ovom broju svakako ne završava, ali se u izvesnoj meri zaokružuje, predstavlja izvanrednu sintezu nauke, struke i – izvanrednog iskustva autora, koji ne piše da bi sebi dodao još jednu referencu, već da bi svoje bogato znanje i iskustvo preneo mlađim stručnjacima iz te oblasti. Uverili smo se da se ti njegovi članci često citiraju.

Njegov odlazak u penziju 1993. godine bio je samo formalan, administrativni čin, koji nije prekinuo izuzetnu plodnu aktivnost ovog stvaraoca. Njegova mudra deviza, koju bi svi trebalo da imaju u vidu je – inženjeri ne idu u penziju. Živodar Erčić, sada u svojstvu Savetnika Direktora Hidroinženjeringa i člana Stručnog saveta nastavlja da radi nesmanjenim tempom. Uostalom, uverite se i sami. U periodu posle 1994. pa do danas bio je Šef projekata Studije izvodljivosti irigacionog sistema Riego Congora površine 25.000 ha sa tri vodozahvata i tri glavna kanala za distribuciju vode, kao i projekta HE Sullana u Peruu, Šef projekta za obezbeđivanje vode regiona Valle Antigua del Alto Piura, studije rekonstrukcije hidromašinske opreme na brani San Lorenzo i drugih projekata u Peruu, studije opravdanosti izgradnje HE Santa (Peru) sa CFRD branom visine 110 m, derivacionim tunelom dužine 35 km i hidrelektre snage 950 MW sa bruto padom od oko 1000 m. Radio je na više različitih projekata Alto Piura u Peruu, sa složenim tunnelskim i kanalskim dovodima i sa dve HE snage 600 MW; projekta brane Sullana i daljeg razvoja korišćenja hidroenergetskog potencijala sistema Pochos u Peruu, projekta i Studije opravdanosti HE Santa u Peruu, hidrauličkog dela projekta i Studije opravdanosti irigacionog sistema Alto Piura, složene dispozicije, sa branom Tronera na reci Huachabamba, sa složenim kanalskim sistemima za distribuciju vode. Bio je Šef projekta na izradi hidroenergetskog i irigacionog projekta Beimejo u Boliviji, sa tri vrlo zahtevne brane (padovi do 115 m, protok za evakuaciju 10.000 m³/s, sa tri HE od 150 MW.

Jedna od važnih aktivnosti Živodara Erčića, po mišljenju autora ovog prikaza, koji ima zadovoljstvo da piše o tom izuzetnom stvaraocu – jeste njegova izuzetno

važna i korisna aktivnost na edukaciji i razvoju novih inženjerskih kadrova Hidroinženjeringa. Jedna od najpogubnijih posledica sankcija bila je odsustvo graditeljskih aktivnosti, koje su prekinule logični konktinuitet u obučavanju mladih kadrova, po kojima jedna iskusna generacija, radeći na konkretnim objektima u timovima zajedno sa mladima - prenosi na njih dragocena stručna iskustva. Kao čovek koji je i nakon penzionisanja ostao svakodnevno u preduzeću, i kao stalni član Stručnog saveta Hidroinženjeringa, Živodar Erčić je obavljao i sada još uvek obavlja najdragoceniji posao - prenošenje znanja i iskustava. Svi mladi inženjeri Energoprojekta dolaze kod Živodara da sa njim podele neku svoju stručnu dilemu. Pažljivo posmatrajući sa strane te lepe prizore, video sam da mladi sa njim razgovaraju opušteno, kao sa dragim im učiteljem, znajući da je sa druge strane stola čovek znanja i dragocenih iskustava, čovek ispunjen ljubavlju prema lepom hidrotehničkom poslu, čovek koji

podržava sve one mlade ljude koji su na dobrom putu da dalje ponesu štafetu visoke stručnosti Hidroinženjeringa i srpskog hidrotehničkog graditeljstva. I da podsetim: svi znamo mesto na kome Živodar uvek sedi na Stručnim savetima, nekako skrajnuto, u ćošku, tako da na to 'učiteljevo' mesto niko drugi ne seda. Pažljivo sasluša mišljenja drugih, da bi napokon svojim mirnim, tihim glasom, koji mnogo kazuje o tom veoma skromnom čoveku, izneo svoje mišljenje, koje bi uvek bilo odlična sinteza razmatranog problema i načina njegovog rešavanja, ali i veliki nauk za sve one – koji žele da uče.

Uredništvo časopisa Vodoprivreda se zahvaljuje Živodaru Erčiću na plodnoj saradnji i sa zadovoljstvom očekuje njegove nove doprinose struci, publicistici i – edukaciji mnadih inženjera, da stasavaju u eksperte kakvim su se uvek dičili i Hidroinženjering i srpska hidrogradnja.

Branislav Đorđević